

**YLLÄTYS,
HÄMMENNYŚ
JA HERKISTYMINEN**

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoiluinstituutti
Taideteollisuuden suuntautuneisuusvaihtoehto
Koru- ja hopeamuotoilu
Opinnäytetyö
Kirsi Kaasinen
kevät 2008

TIIVISTELMÄ - ABSTRACT

Koru- ja hopeamuotoilun opinnäytetyönä suunniteltiin ja valmistettiin kolme hopeista rannekorua. Korujen ideointiprosessi lähti käyntiin Berliinissä vietetyn työharjoittelujakson aikana. Kyseisellä ajanjaksolla tallennetut valokuvat, niistä johdetut sanat ja tuntemukset kulkivat mukana loppuun asti. Suunnittelussa sivuttiin mm. havaintojen muodostumista, ihmislajin biologiaa sekä kulttuuria. Lisäksi pohdittiin mm. hämmennyksen tunnetta ja sen merkitystä. Maailmaa syleilevistä alkutunnelmista päädyttiin alati kasvavan informaatiopaineen aiheuttamaan mielen nyrjähdykseen, minkä seurauksena keskityttiin muotoon ja rakenteisiin edellisen ideoinnin pohjalta. Lisäksi opinnäytetyössä panostettiin kuvalliseen materiaaliin ja pohdittiin valokuvan merkitystä mainonnassa. Lopputulos on yhtä hämmentävä, kuin tekijänsä on yllättynyt.

As a final work of jewellery- and object design were designed and made three bracelets. The design process begun during the period of practical training in Berlin. Photographs and emotions captured during this time sequence can be seen in the result. Human biology, the term perception in psychology and human culture were some of the subjects explored. The project started in a good mood, but the increasing amount of information caused confusion, which also affected the structure of the bracelets. Possibility to create atmospheres and image for the product using photographing was one goal. The result of the process is as confusing as the designer is surprised.

SISÄLTÖ

1 Johdanto	4
2 Ideointiprosessin eri vaiheet	5
2.1 Berliinin sfääreissä	6
2.2 Ihmisen havaintomaailma	8
2.3 Hämmennys	12
2.4 Olen aina inhonnut klovneja	13
2.5 Biologinen isku	14
2.6 Mielen tila	15
2.7 Mun geenit tietää paremmin ku sun	16
3 Muodon merkityksestä ja sen synnystä	18
3.1 Osa+osa+osa=hieno kokonaisuus	20
3.2 Syventävät	21
3.3 Näen kuvioita	22
3.4 Laatuaikaa	23
4 Markkinat ja mainonta	26
4.1 Valokuvan mahdollisuudet	27
4.2 Pakkaus	28
5 Mitä tapahtui?	29
5.1 Mikä on prosessin tavoite, mihin pyritään tai mitä tavoitellaan?	30
5.2 Kaikki OK?	31
Lähteet	38

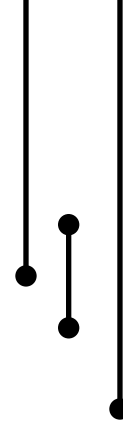
1 JOHDANTO

Muotoiluprosessin voi aloittaa tutkimalla mahdollisia kohderyhmiä ja näiden käyttäytymistä. Lähtökohdaksi voidaan myös ottaa esimerkiksi eri tekniikoiden hyödyntäminen. Raamit helpottavat tekemistä. Itse ajattelin, että moinen määrittely heti alussa voisi vaikuttaa liikaa lopputulokseen ja otin siksi vapauden ideoida toisista lähtökohdista. Projekti alkoi mm. valokuvamateriaalin keräämisellä Berliinin työharjoittelujakson aikana ja kuvien lajittelulla erilaisten tuntemuksien mukaan. Tuntemuksista johdetut pohdinnat ja sanaparit kulkivat mukana muodon hakemisessa aina loppuun asti. Halusin välittää jotain kokemastani ja näkemästäni opinnäytetyöni katsojille.

Rajat ja rajattomuus muodostivat yhden opinnäytetyöni keskeisistä innoittajista ja ongelmista. Minua kiinnosti ihmisen havaintojen muodostuminen ja mahdollisuus venkoilla näillä biologisiin rakenteisiin sidoksissa olevilla toiminnoilla. Halusin saada aikaan jonkinlaista hämmennystä, verbi, joka suomenkielessä on mielikuvallisesti sidoksissa liikuttamiseen ja sekoittamiseen. Projektin aikana ajauduttiin sivuamaan ihmisen biologiaa aina parinmuodostuksen mekanismeihin asti. Ihmislaji vaikutti samalla sekä geenien ohjaamalta tahdottomalta oliolta, että tarpeeksi älykkäältä kehitysasteelta synnyttämään monimutkaisia kulttuurisia rakenteita. Hämmennys tunteena tartutti opinnäytetyön tekijän ja ristiriitojen repimänä päädyin vetämään viimein jonkinlaisia rajoja projektilleni. En tahtonut lähteä mukaan enää ihmisten aistien manipulointiin, se kuuluu nyky-yhteiskuntaan erottamattomana osana muutenkin. Sen sijaan sukelsin oman mielen syvempiin syövereihin; vanhan ja hitaan, mutta sitäkin varmemman tiedon maailmaan.

Ennemmin, että olisin selittänyt asiat puhki, yritin pidättää itselläni oikeuden mielen tarvitsemalle tilalle. On tärkeää, että myös katsojalle jätetään mahdollisuus ammentaa omasta maailmastaan. Pyrin luomaan myös kuvamateriaalilla mielikuvitusta ruokkivia tiloja. Opinnäytetyöni sai lopulta fyysisen olemuksen kolmen rannekorun muodossa. Halusin eri rakenne-elementtien kehittyvän luonnollisesti ja ilmentävän koko ideointiprosessia.

2 IDEOINTIPROSESSIN ERI VAIHEET

- 2.1 Berliinin sfäreissä
- 2.2 Ihmisen havaintomaailma
- 2.3 Hämmennys
- 2.4 Olen aina inhonnut klovneja
- 2.5 Biologinen isku
- 2.6 Mielen tila
- 2.7 Mun geenit tietää paremmin ku sun

2.1 BERLIININ SFÄÄREISSÄ

Opinnäytetyöni sai alkuvoimansa Berliinissä vuonna 2007 viettämästäni kesästä. Aika oli omiaan erilaisille tapahtumille ja sattumuksille. Monien yhteensattumien pohjalta aloin kehittämään merkityksiä asioiden välille. Tällainen aisteja äärimmilleen venyttelevä aika antoi koko projektille hyvät alkutunnelmat.

Tallensin paljon materiaalia kamerallani ja kehitteletin niitä kuvastavia sanoja. Näitä olivat mm. paljastuminen, purkautuminen, salaisuudet ja kerrokset. Nämä sanat kuvastivat minulle elämän etsivää luonnetta ja mahdollisuuksia. Valokuvien ja muiden kokemusten pohjalta kiinnostuin näkyvän ja näkymättömän suhteesta, havaintojen muodostumisesta, ulottuvuuksista, tiedostamattomista voimista, rajoista ja rajattomuudesta. Olin valmis kartoituksissani vierailemaan mm. psykologian, erityisesti havaintopsykologian maailmassa. Kaupungin eri kerrokset niin rakennusten, kuin väestönkin suhteen tekivät minuun suuren vaikutuksen. Etniset ryhmät ja alakulttuurit yhdistettynä maailmanhistoriallisesti merkittävään fyysiseen, että mentaaliseen maaperään loivat kiehtovan yhtälön.

Eniten kaipaen Berliinissä sen tarjoamia yllätyksiä ja hämmentyneisyyden hetkiä. Kaupungin rakennuskanta on mielenkiintoinen, eri aikaisia, uutta ja vanhaa sekaisin. Liian rikkaan kaupungin ongelmana voi olla turha siisteys ja pinnallisuus, joka näkyy aina rakennuksissa asti. Berliinillä tätä ongelmaa ei tuntunut olevan. Löysinkin itseni aina sisäpihojen sisäpihoilta, epämääräisiltä kulkureiteiltä, joita ei ensisilmäyksellä näyttänyt olevan olemassakaan. Oli järisyttävää olla jälleen lapsellisen innostunut asioista.

Purkautuminen
Elämän etsivä luonne
Pidättelemättömyys
Tahto

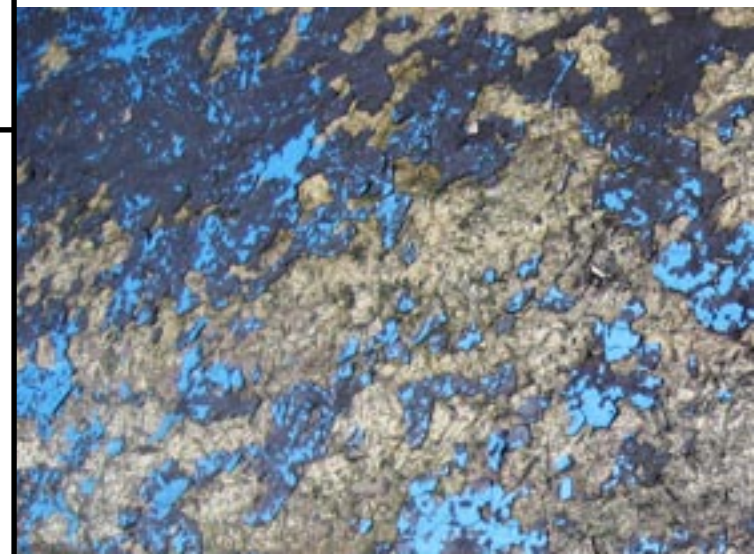
Luonnon kontrasti
herättää mielenkiinnon,
sillä ihminen rakentaa
ehjää kokonaisuutta.

Lampun tipahtaminen sai aikaan
kokonaan uuden tilan.
Yllätys ja pelästyminen.

Tiedottomuus, vihjeet sekä
niiden tarjoamat mahdollisuudet
mielikuvitukselle

=
**Näkyvän ja näkymättömän suhde,
havaintojen muodostuminen,
ulottuvuudet,
rajat ja rajattomuus**

Puuttuva informaatio
Mahdollisuus
Kyseenalaistaminen

"Havaintomaailma tarkoittaa maailmaa, kuten se tavallisille ihmisille heidän viiden aistinsa kautta esiintyy."
wikipedia/havaintomaailma 1.5.2008

Olen aina ollut kiinnostunut ihmislajista, sen biologisista lähtökohdista ja mielen toiminnoista. Kuten jo aikaisemmin mainitsin, opinnäytetyöprojekti lähti liikkeelle hyvin voimakkaissa tunnelmissa. Arkiympyröstään pois repäisty ihminen yleensä saa uutta näkökulmaa asioihin. Uudet näkökulmat taas aiheuttavat tarvetta kyseenalaistaa voimakkaasti voimassa olevia asenteita ja elämän kerroksia. Tämän innoittamana aloin pohtimaan ihmisen biologisia rakenteita, mutta kiinnostuin sitä kautta myös ihmisen luomista kulttuurisista rakenteista ja normeista. Kiinnostuin mahdollisuudesta leikitellä havaintojen muodostumisella.

Ihmisellä on tiettyjä lajille ominaisia biologisia lähtökohtia havaintojen muodostumiselle. "Havaintotoimintojen kehitystä ohjaa perimän säätely kypsymisen ja ympäristötekijöiden vuorovaikutus" (Psykye-kertaajan opas). Toisin sanoen tarvitaan sensorisia toimintavalmiuksia, eli aistinelimien kehittymistä toimintakykyisiksi sekä virikkeitä aistijärjestelmien kehittymiseksi. "Vauvalla on jo synnynnäisesti viriämässä alkeellisia valmiuksia havaita maailmaa ja rakentaa havaintomaailmaansa eheäksi. Tällaisia valmiuksia on esimerkiksi vauvojen kyky luokitella havaintomaailmansa ärsykeitä, ymmärtää esineiden pysyvyys ja ennen kaikkea muistaa tapahtumia." (Kehittyvä ihminen - psykologia 2) Tämän lisäksi on vielä kokemuksen ja oppimisen kautta syntyneet mallit aivoissamme. Näemme tuolin, mutta tiedämme myös sen yleisen toimintatarkoituksen.

Tarve koota järkeviä kokonaisuuksia, luoda jatkoja ja tehdä päätelmiä ovat meillä veressä. Tutkin Berliinissä ottamiani kuvia. Niissä huomiota herätti yllätyksen mahdollisuus. Kuvien puitteet antoivat vihjeitä, esimerkiksi pressun alla on luultavasti remontoitava talo. Lisäksi, jos kuvasta leikkaa palan pois, herättää kontrasti mielenkiinnon ja täydennämme kuvan loppuun mielessämme. Mietin, kuinka pystyisin pelaamaan tällaisia ihmislajille ominaisia toimintatapoja vastaan. Mahdollisuus havainnon manipulointiin ja sitä kautta hämmennyksen tuottamiseen oli yksi toimintasuunnitelma.

2.2 IHMISEN HAVINTOMAAILMA

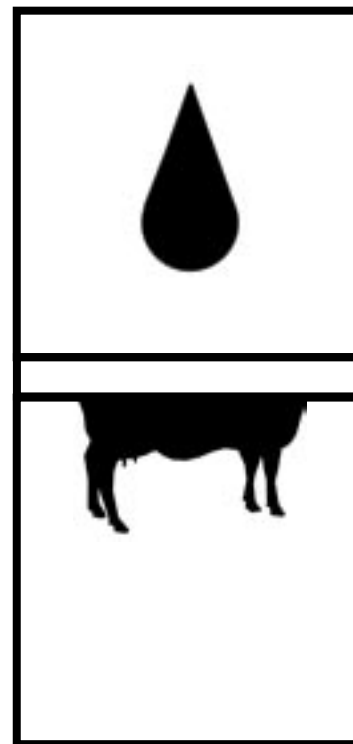
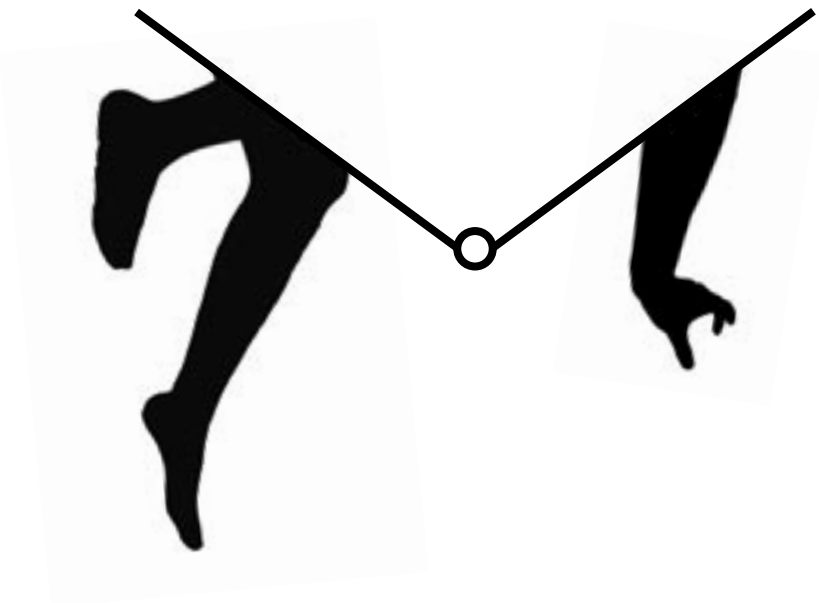
2.3 HÄMMENNYKSEN

Koin hämmennyksen tunteen herättävänä kokemuksena, jonka avulla ihminen riisuu edes hetkeksi naamionsa. Jotenkin tunnuin kaipaavan lisää aitoja ja voimakkaita tilanteita, arkipäivän muuttumista erityiseksi. Ehkäpä voisi puhua jopa riippuvuudesta tunteiden ailahtelua kohtaan. Nimesin tämän tunnetaitteen hämmennykseksi, sillä se voimakkaana tilana liittyy niin vihaan, kuin rakkauteenkin. Mainittakoon, että se on myös eri asteisten mielenterveyshäiriöiden oire. Erityisesti kiinnosti hämmennykseen liittyvä hetkellinen kontrollin kadottaminen, eräänlainen kulissien romahtaminen. Kyseenalaistaminen oli vielä tässä prosessin vaiheessa kova sana.

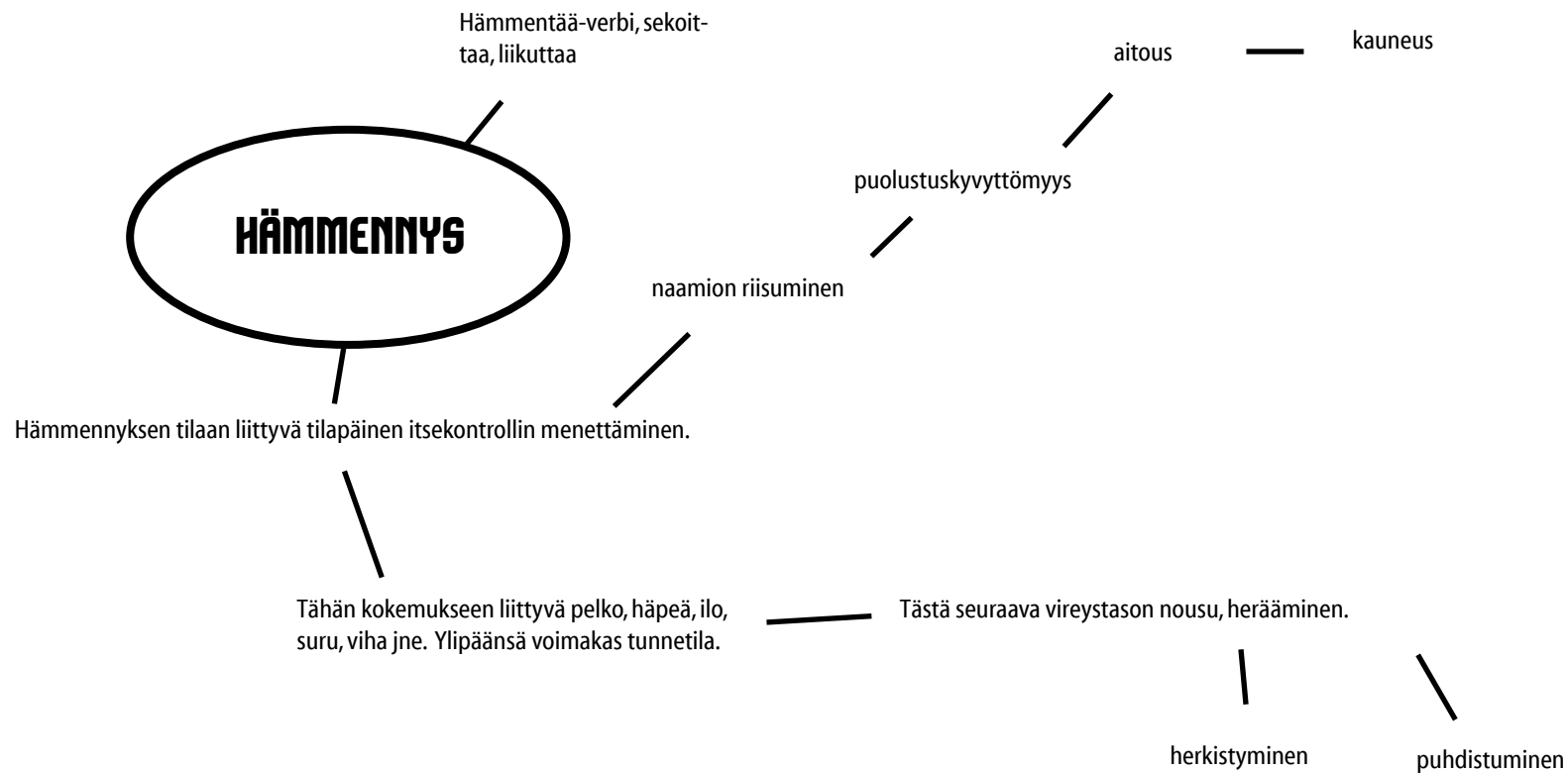
Tässä on saranamekanismiin pohjautuva luonnos.

Jatkamme ihmishahmoa mielessämme. Haemme sisäpuolelta paljastuville merkeille merkityksiä, yhteyttä ihmishahmoon jne.

Tulkintaamme vaikuttaa kokemusmaailmamme. Koska merkkien yhteys ei ole selkeä, saa henkilökohtainen tulkinta enemmän tilaa.

Minua kiinnosti hämmennyksen aikaansaaminen, sillä olihan opinnäytetyöprosessikin alkanut hyvällä tapaa hämmennyneissä tunnelmissa.

2.4 OLEN AINA INHONNUT KLOUNEJA

“Illuusio eli aistihairahdus, havaintovirhe tai joskus toivekuva on väärin tulkittu aistimus. Illuusiossa on siis olemassa todellinen ulkoinen aistiärsyke, joka tulkitaan väärin.” wikipedia/illuusio 15.4.2008

Kävin läpi joitain havaintomaailmalla leikkiviä opuksia. (Optical Illusions, More Optical Illusions). Kirjoissa oli monia riemastuttavia esimerkkejä taiteilijoista, jotka ovat luoneet ihmisen aistihavainnoilla pelailevia töitä. Esimerkiksi taiteilija Shigeo Fukudan ruokailuvälineistä rakentama teos, johon suunnattu lamppu kehittää lattiaan moottoripyörän varjon, on mainitsemisen arvoinen. Kyseisessä teoksessa on voimakkaasti läsnä ihmisen päässään kokoamien olettamuksien romuttaminen ja siitä seuraava yllätys. Kirjoissa käytiin läpi joitain ihmisen biologiasta kumpuavia havainnonmuodostumisen esimerkkejä. Pisteet lähellä toisiaan viittaavat joukkoon tai yhtenäiseen objektiin ja niin edelleen.

Näiden kirjojen jälkeen olin ensinnäkin vakuuttunut, että on olemassa paljon asiansa osaavia, mielen ja ruumiin toimintoja tutkivia ja niitä hyödyntäviä taiteilijoita sekä tutkijoita. Toisekseen en nähnyt itselleni kiinnostusta perehtyä aiheeseen enää syvemmin. Tuumailin, mikä kyseisissä kirjoissa osittain jopa ärsytti itseäni ja päädyin siihen, että optiset illuusioid tuntuivat kuitenkin eräänlaisilta taikatempuilta. Ne saattavat tarjota hetkellisesti hyvinkin riemastuttavan kokemuksen, mutta mielestäni moni ei kestä aikaa samalla tavalla, kuin monet muista lähtökohdista tehdyt teokset. Edellisestä poikkeuksena taiteilijat, joiden toiminnassa on myös muita vahvoja elementtejä, kuten kuvallisen ilmaisun taso esimerkiksi M .C Escherillä.

taiteilija Shigeo Fukudan teos

2.5 BIOLOGINEN ISKU

Luulin lukeneeni ns. asian vierestä, mutta huomasin, että mistä tahansa voi vetää yhteyksiä mihin tahansa. Tutustuin mm. Rakkauden evoluutio-kirjaan, joka kulttuurievoluutiota käsitelleen opuksen, Ei ainoastaan geeneistä, kanssa muodosti mielenkiintoisen kokonaisuuden. Näissä teoksissa läpikäydään mm. ihmisen kulttuurievoluutiota suhteessa geneettiseen evoluutioon, näiden vuorovaikutuksen suhdetta. Kirjoista saa uutta näkökulmaa mm. uskontoon, taiteeseen, moraalikäsitelyyn sekä parinmuodostukseen. Kulttuuri näyttäytyy osittain geenisidonnaisena, osittain itseohjautuvana koneistona, jonka verkossa ihmis-yksilö joutuu luovimaan. Kirjat saivat jotkin ihmislajin toiminnot kuulostamaan yksinkertaisilta, mutta samalla herättivät uusia vaikeita kysymyksiä.

Hyvin biologispohjaiset teokset ja muutoinkin ihmisen toimintaa kartoittavat tutkimukset voivat olla yllättävänkin rankkaa luettavaa. Tämä paljaaksi riisuva jäsentely voi saada koko ihmislajin toiminnan vaikuttamaan jokseenkin sielutomalta ja raa'alta. Rakkauden, luovuuden ja kaikkien suurten tunteuksien selittäminen erilaisten hyötykaavioiden mukaan ja ihmisen kelpoisuuden määrittely puhtaasti biologisin perustein voi tehdä mielteliääksi.

Tällainenkin näkökulma on tärkeä, mutta on varottava muuttumasta kylmäksi. Opuksissa usein mainitaan, että tutkimustulokset saattavat olla ristiriitaisia ja eri näkökulmia kehoitetaan vertailemaan. Lisäksi on lohduttavaa, että ihmislaji on jatkuvassa kehityksessä. Elämällä on etsivä luonne ja olisi surullista ns. tyytyä ihmiseläimen kohtaloon, kun emme edes kykene käsittämään kaikkia olemassaolon mahdollisuuksia.

Olen korostanut joitain sanoja ja sanapareja: avoin rakenne, mahdollisuus, etsivä luonne. Pystyn nyt ehkä perustelemaan kiinnostukseni näihin asioihin paremmin. Avoimuus ja tyhjyys, olemattomuus ja selittämättömyys ilmaisevat minulle mahdollisuutta tuntea elämä muunakin kuin ihmisapinan kehitystörtöilynä.

2.6 MIELEN TILA

Kirjallisuuteen perehtymisen jälkeen koin jonkinsortin kyllästymisreaktion koko opinnäytetyötä kohtaan. Tarvitsin tilaa mielelleni. Se miten alun innostuksesta ja työstömateriaalin yltäkylläisyydestä voi päätyä täydelliseen välinpitämättömyyden tilaan, on kerrassaan kiehtovaa. Toisaalta tällainen ei ole mitenkään ennenkuulumatonta luomisprosessin suhteen. Olen aina ollut kiinnostunut myös negatiivisten tunteiden merkityksestä elämässä ja olen myös käsitellyt aihetta joissain aikaisemmissa töissäni. Koen romahdukset välttämättömäksi osaksi elämää, sillä niihin sisältyy aina uuden suunnan mahdollisuus.

Tässä tapauksessa niin sanottu aivojen tyhjennyksen tarve liittyi siihen, että olin ajatuksineni levittäytymässä liian suurelle alueelle. Kokonaisuuden hallitsemiseksi oli pohdittava tilannetta uudestaan. Tutkimus on hyödyllistä niin kauan, kuin se toimii yksiin omien vahvuuksien ja päämäärien suhteen. Opinnäytetyön yksi tärkeä tehtävä on perehtyä entistä syvemmin omiin toimintatapoihin ja pohtia tulevaisuutta. Ymmärsin, että tarvitsen kuitenkin melko nopeasti alun ajatustyön jälkeen konkreettista toimintaa ja käsillä tekemistä. Uskon myös vahvasti ns. tyhjästä nyhjäisemiseen. Monet hyvät ideat syntyvät kuin itsestään, jos uskaltaa heittäytyä tilanteeseen, uskoa itseensä ja antaa tilaa myös syvemmälle ajatustyölle. Kutsuttakoon tällaista ajatustoimintaa vaikka intuitioksi.

2.7 MUN GEENIT TIETÄÄ PAREMMIN KU SUN

“Vallitsee epä tietoisuus siitä kuuluuko intuitiivinen tietäminen aistien vai järjen alueelle.”

“Intuitio on sanaton, ei-looginen ja tiedostamaton tapa ajatella. Toinen tapa on verbaalinen, looginen ja tietoinen.

Luonnontieteellisen evolutiivisen selityksen mukaan intuitio voisi perustua aivojen tiedostamattomaan ja sanattomaan kykyyn kerätä ja käsitellä tietoa ja etsiä hankalasti havaittavia asiayhteyksiä. Kun aikaa on vähän ja tieto on puutteellista, intuitio voi olla oikea tapa ajatella. Intuitiota varten aivoissa on oma muistijärjestelmä alitajuisille muistoille, jotka ovat tietoisuuden tavoittamattomissa.” wikipedia:intuitio 20.4.2008

Itse näkisin intuition syvänä, koko elinkaaren kokemuksista ammentavana päätöksentekovälineenä. Se ansaitsee oman tunnustetun paikkansa prosessissa yhdessä muun käsitteillä pelailevan ajatustyön kanssa. Kokisin tällaisen ajattelun myös rehellisempänä itseä kohtaan. Kun pelataan luoduilla sanoilla ja käsitteillä, ollaan selkeämmin kiinni tämän hetkissä yhteisön luomissa asenteissa ja rajoissa. Intuitio ei ole mielestäni mitään kosmista kaiken kattavaa tietoa, vaan kokemuksien myötä karttunutta tunnetta siitä, millainen toiminta on johtanut yksilön kannalta hyvään lopputulokseen. Hitaasti, mutta varmasti.

Palatakseni edelleen biologian kirjojen aiheuttamaan ajatustyöhön, näkisin intuition olevan liitoksissa aina geenien toimintaan asti. Esimerkiksi ratkaisut parivalinnassa voivat aiheuttaa kanssaihmisissä ajoittain kummastusta. Rakastuessa ei järkeily auta, vaan silloin pelataan syvempien tuntemuksien kanssa. Ollaan aistien ja geenien alueella.

Sydämen kuunteleminen voi tällaisessa tilanteessa olla ihan järkevääkin. Olemme kaikki elävät sellaisten yksilöiden jälkeläisiä, jotka ovat onnistuneet jatkamaan sukua. Lisäksi olemme sellaisten yksilöiden jälkeläisiä, jotka ovat tehneet ratkaisuja, joiden ansiosta jälkeläiset ovat säilyneet hengissä ja jotka ovat edelleen voineet jatkaa sukua. Koska en ole biologi, en lähde erittelemään tarkemmin geenien toimintaa ja vaikutuksia, vaan pidätän oikeuden yleisluontoiseen pohdintaan.

On kuitenkin totta, että pienet erot perimässämme vaikuttavat ympäristön ohella mieltymyksiimme eri asioiden suhteen. Toinen tykkää äidistä ja toinen tyttärestä. Isä, poika ja pyhä henki. Jopa taipumus uskontoon voi olla osittain periytyvää, vaikka kasvatustasenteiden merkitys on yhtä oleellinen. Ei ainoastaan geeneistä-kirjassa mainitaan mielenkiintoinen esimerkki (s. 212) Uudessa Guineassa eläneestä gebusi-yhteiskunnasta, jolla oli erittäin monimutkainen järjestelmä selvittämään mahdollisen haitallisen noituuden harjoittamista yhteisön sisällä. “Ennen kosketuksia eurooppalaisten kanssa gebusit teloittivat monia ihmisiä noituuden harjoittamisesta ja teloitukset olivat malarian ohella heidän johtava kuolinsyynsä. Vaikka gebuseilla oli muita instituutioita, joiden tarkoitus oli lisätä “hyvää seuraa”, epäilykset noituudesta rajoittivat heidän kykyään vastustaa naapurin eli bedaminien hyökkäyksiä. Noituutta koskevat syytökset ja niiden pelko lamauttivat gebusi-yhteiskunnan.”

Gebusien tapauksessa ääriuskominen vähensi yhteisön elinkelpoisuutta. Kuitenkin hallittu uskomus ja alttius hyväksyä elinpiirin vallalla olevat normit voi luoda tiiviin ja vahvan yhteisön, joka parantaa kyseisen piirin yksilöiden mahdollisuutta jatkaa sukua ja levittää geenejään. Pitkällä aikavälillä tällainen toiminta voi selkeästi lisätä alttiutta ns. uskonnon tarpeelle tai ominaisuudelle hyväksyä vallalla olevat normit. Tämä ajatus siis äärimmäisen yksinkertaisesti.

Olisiko mahdollista, että niinkin ylevät käsitteet kuten rakkaus ja uskonto, eivät olekaan muuta kuin keinoja elämän eteenpäin viemisessä ja suvun jatkamisessa? Entäpä länsimainen opiskelun ihanne ja työnteon arvostaminen huippuunsa? Olemmeko vain yleisen väärinkäsityksen vallassa, että koulutus parantaa mahdollisuuksiamme? Tiettyyn rajaan asti opiskelu kannattaa, sillä hyvin kouluttautuneilla on statusta, josta on perinteisesti seurannut mahdollisuuksien kasvamista lisääntymismarkkinoilla. Toisaalta tällä hetkellä olemme tilanteessa, jossa monen länsimaan syntyvyys on kovassa laskussa ja ihmiset lykkäävät lisääntymistä vedoten opiskelu tai työkiireisiin. Kyseessä on mahdollisesti suuri itseään ruokkiva harha ainakin geenien leviämisen kannalta.

Gebusit kärsivät tappioita, koska innostuivat yhdessä tappamaan toisiaan noituuteen vedoten. Korkeasti koulutetut ovat mahdollisesti katoava luonnonvara, kun rahvas tekee lapsia paremmalla menestyksellä lähiöyhteisöissään. Mihin pyrin tällaisella karmealla yksinkertaistamisella ja yleistämisellä?

Ihmislaji on kaikessa yksinkertaisuudessaan, niin monimutkainen kokonaisuus moraalisine sääntöineen, arvostuksen kohteineen ja kulttuurisine instituutioineen. Kulttuuria voidaan pohtia geneettisen lisääntymisen osana ja vaikuttimena tai laji voidaan määritellä tieteellisen tutkimuksen keinoin ja etsiä kaavioita toimintamalleille. Kaikki olkoon selitettävissä tieteellisesti! Koska pieni ihmispoloinen on kuitenkin musertua kaiken kyseenalaistamisen ja mietinnän aiheuttaman energian kulutuksen ansiosta, on kohtuullista päätyä tässä vaiheessa prosessia tiettyyn mielipiteeseen: Mun geenit tietää paremmin ku sun. Tällaisessa kakaramaisessa, yksinkertaistetussa lausahduksessa piilee ehkä totuuden siemen.

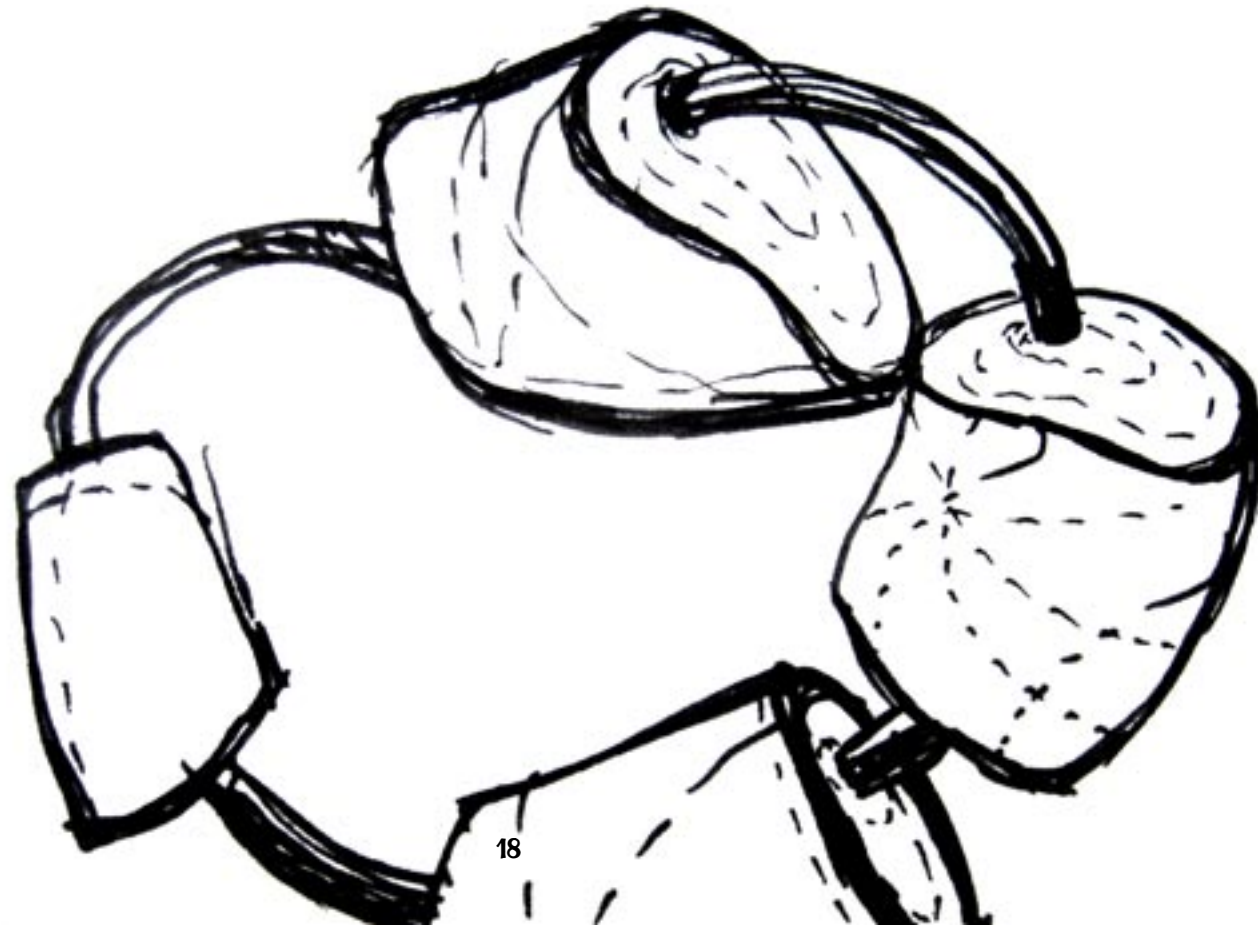
Mitä tulee itseluottamukseen ja intuitioon, perustan toimintaani hyvin vahvasti tälle ajattelulle. Asioiden mennessä liian monimutkaisiksi kannattaa pysähtyä hetkeksi ja pohtia kenelle onkaan tekemässä. Olen suuremman kokonaisuuden jäsen, joten on turha väittääkään luovani pelkästään omista lähtökohdistani. Kuitenkin tietty rehellisyyden tunne on säilytettävä.

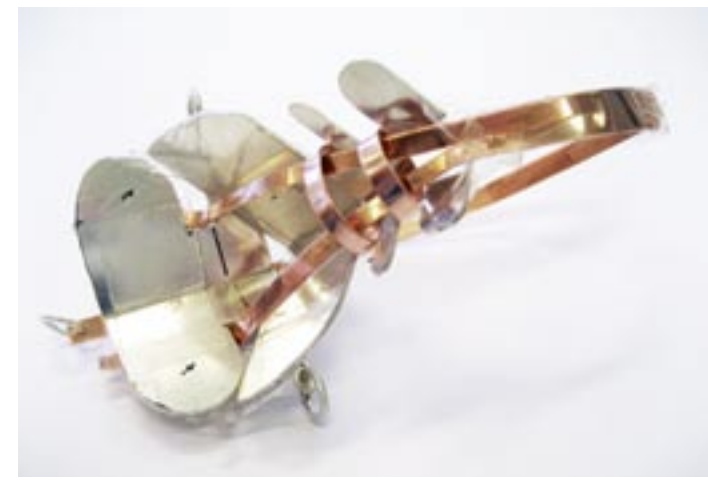
Minussa vaikuttavat tietyt vanhat mekanismit, jotka ovat ajan saatossa hiotuneet ja muuttuneet ja joilla on ominaisuus kehittyä edelleen. Ympäristöni voi olla ominaisuuksiani ajatellen hedelmällinen tai sitten tukahduttava. En voi kuin yrittää muokata maata ja ajaa terveellä tavalla omaa näkemystäni eteenpäin. Ehkäpä geeniperimäni tai entiset olomuotoni vaikuttavat päätöksiini, mutta asiasta on turha ottaa stressiä. Kaikki on hyvin, kunhan pidän kaiken vanhan ja primitiivisen sopivasti aisoissa tässä elämässä kokoaman ajattelun turvin. Intuitio ammentaa sekä ikivanhasta informaatiosta, että tämän elämän ympäristöstä.

3 MUODON MERKITYKSESTÄ JA SEN SYNNYSTÄ

Prosessissa on siis mahdollista päätyä maailmaa syleilevistä alkutunnelmista alati kasvavan informaatiopaineen aiheuttamaan mielen nyrjähdykseen. Silloin kannattaa keskittyä muotoon.

- 3.1 Osa+osa+osa=hieno kokonaisuus
- 3.2 Syventävät
- 3.3 Näen kuvioita
- 3.4 Laatuaikaa
- 3.5 Itse korut

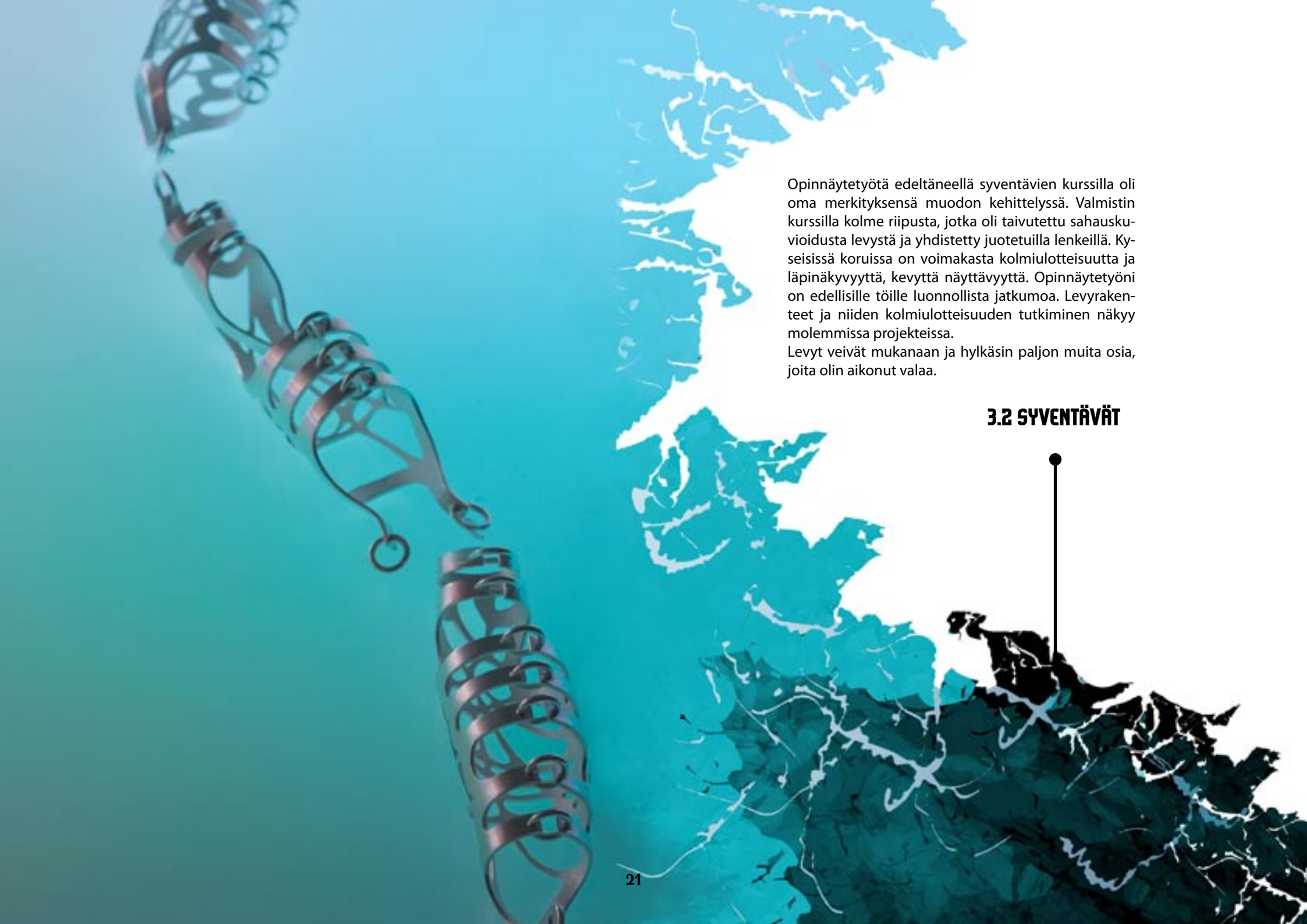
Tein projektin keskivaiheilla muutamia kokeiluja kipsistä ja muoviletkusta. Valmistin palasia, jotka näyttivät kuuluvan yhteen, mutta joita ei suoraan voinut liittää toisiinsa. Ikäänkuin osat olisivat vain ilmestyneet jostain tai, että niiden välissä olisi jotain näkymätöntä ainetta, ihmisen silmiltä piilotettua. Lisäksi keräsin ja valmistin joitain sopivalta tuntuvia osia valua ajatellen. Minusta oli hauska ajatella, että voisin vain hortoilla ympäriinsä ja matkalta tarttuisi mukavia esineitä työstettäväksi.

Alusta asti näin todennäköisenä, että tulisin käyttämään töissäni erilaisia osia, joista kokoaisin sitten kokonaisuuden. Tällainen valu- tai teollisen leikkausmahdollisuuden huomioon ottaminen liittyy ensinnäkin ajankäyttöön ja valmistuskustannuksiin. Lisäksi näen tällaisen kokoamisen ja rakentamisen itseleni ominaisena työskentelytapana, jossa käytän muotoilijan taitoani ensin osia luodessa ja toiseksi kokonaisuutta luodessa. Minua kiehtoo enenevässä määrin ajatus, että kaikesta järjettömästä ja päämäärättömästä on kurottavissa yhtenäinen kokonaisuus. Tämä on varmasti yksi toimintani pääperiaate jatkossa niin ammatillisesti, kuin yksityiselämässäkin.

Tällainen edellä mainittuun intuitioonkin pohjaava ajattelu on luottavaista ja vapauttavaa. Se voi olla myös tuottavaa, eikä ainoastaan valmistuskustannusten kannalta. Joihinkin tiettyihin elementteihin keskittyminen voi luoda legopalikkaefektin ja yhteen fyysisesti, ideallisesti tai visuaalisesti linkittyvät muodot kasvattavat sarjaa. Vaikka aikaisempi prosessi olisikin lukkoonlyömätöntä ajalehtimistä, niin yleensä konkreettinen tekeminen ja muutama ydinpäätös kokoavat toimintaa.

Pidin valuosien valmistamisen mielessä ja tutustuin henkilökohtaisesti prosessiin. Lähdin liikkeelle levyaihioista ja totesin, että levyosista saa aikaan hyvinkin kolmiulotteisia rakenteita. Tämä toteamus syntyi jo opinnäyteyötä edeltävällä syventävien kurssilla. Valumahdollisuus kiinnosti lähinä paksumpien osien monistamisen mahdollisuuden suhteen, mutta lopulta en keksinyt tällaisille osille paikkaa työssäni, vaikka pitkään yritinkin. Näin osa-ajattelu jalostui edelleen elementtiajatteluksi.

3.1 OSA+OSA+OSA = HIENO KOKONAISSUUS

Opinnäytetyötä edeltäneellä syventävien kurssilla oli oma merkityksensä muodon kehittämisessä. Valmistin kurssilla kolme riipusta, jotka oli taivutettu sahauskuvioidusta levystä ja yhdistetty juotetuilla lenkeillä. Kyseisissä koruissa on voimakasta kolmiulotteisuutta ja läpinäkyvyyttä, kevyttä näyttävyyttä. Opinnäytetyöni on edellisille töille luonnollista jatkumoa. Levyrakenteet ja niiden kolmiulotteisuuden tutkiminen näkyy molemmissa projekteissa. Levyt veivät mukanaan ja hylkäsin paljon muita osia, joita olin aikonut valaa.

3.2 SYVENTÄVÄT

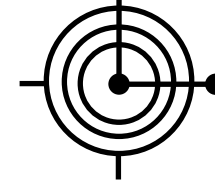

3.3 NÄEN KUVIOITA

Jos en lapsena keksinyt mitään tekemistä otin kynän käteen ja piirsin sekasotkua. Sitten yritin piirtää syheröstä esiin jonkin järkevän kuvion.

Otin lähtökohdaksi joitain piirroksia, joita muuntelin hieman. Kuvion tuli kuvastaa aikaisempaa prosessia, kuten heti alusta asti mukana kulkeneita sanoja kuten paljastuminen, purkautuminen, salaisuudet ja kerrokset. Halusin tuoda tuleviin töihin sahauskuvioinneilla kerroksellisuutta ja ilmavuutta. Tein lisäksi valinnan valmistaa rannekorusarjan. Olin jo aiemmin mainitun, niin kutsutun biologisen iskun aikoihin pohtinut tätä mahdollisuutta. Tosin silloin ajattelin enemmän jotain osittain kämmenen sisäpuolelle tulevia koruja. Kaipasin selkeästi jotain konkreettista, käsillä kiinni pidettävää.

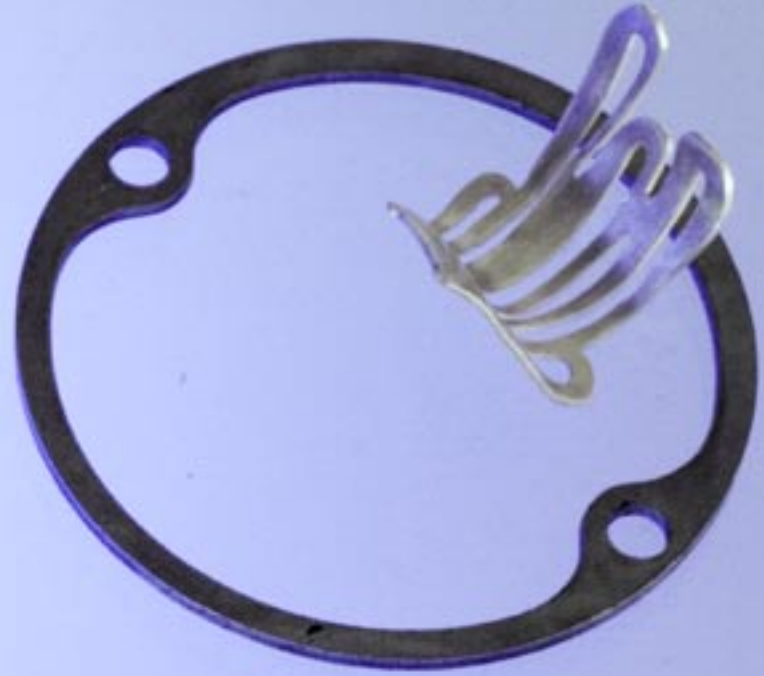
Päätin valmistaa kolme rannekorua, koska kolme on jo pieneksi joukoksi tai sarjaksi luokiteltava määrä. En lähtenyt suunnittelemaan koko sarjaa kerralla, vaan ajattelin antaa ensimmäisen rannekorun määritellä tietä seuraavalle ja edelleen kolmannelle. Yhtenäisenä elementtinä kuljettaisin sahauskuvioita. Uusien elementtien syntyminen oli toivottavaa. Tärkeintä oli, että rannekorut toimisivat kokonaisuutena. Tällainen luonnollinen muodon kehitys, uusien ajatusten syntyminen ja osien karsiminen kiehtoivat minua jo syventävien kurssilla. Oman muotokielen kehitystä tutkimalla kehittyi yleisesti muotoilijana.

3.4 LAATUAIKAA

Nykyihminen käyttää aikaansa opiskeluun, työntekoon, harrastusvälineiden hankintaan ja itse harrastuksiin. Nämä ovat yleisesti hyväksytyjä ajankäytön kohteita. Myös eri mediat kilpailevat ihmisten ajankäytön osuuksista. Mielestäni on kohtuullista pyrkiä hankkimaan myös itselleen hieman laatu-aikaa.

Osista kokoamisen ajattelu liittyy myös järkevään ajankäyttöön. On haastavaa suunnitella näyttäviä rakenteita, mutta välttää turhaa kikostelua. Halusin pitää mekanismit rannekoruissa mahdollisimman yksinkertaisina. Muistissa säilynee myös teollisten menetelmien mahdollisuus ja osaamisen ostamisen muilta tekijöiltä. Itse käsillä tekemistä ei pidä kuitenkaan väheksyä. Vaikka toimintani pidättäytyisikin uniikki tai piensarjatuotannossa, pyrin silti suunnittelemaan tekemisen järkevästi. Näin minulle jää ehkä enemmän aikaa mm. jälkeläisten hankintaan, joka on geneettisen leviämiseni kannalta oleellista.

4 MARKKINAT JA MAINONTA

Mahdollisuuksia asiakasryhmien ja siten myynnin suhteen on mahdollista miettiä eri kohdissa muotoiluprosessia. Jo suunnittelun alussa vahvasti mukaan vedetty kohderyhmäajattelu helpottaa ideointia rajaamalla aihetta, mutta sulkee samalla joitain mahdollisuuksia uusiin keksintöihin. Markkinoiden kartoittaminen vasta projektin loppupäässä voi edes auttaa rohkeitten ja uutuusarvoisten tuotteiden luomista. Riskinä on myymättömyys. Asioiden etenemiseen voidaan vaikuttaa paljon myös tuotekuvien ja muiden oheistuotteiden avulla.

4.1 Valokuvan mahdollisuudet

4.2 Pakkaus

4.1 VALOKUVAN MAHDOLLISUUDET

Omassa opinnäyteyöprojektissani markkinoita voi tuumailla vasta prosessin loppupäässä ellei peräti jälkikäteen. Näkisin rutkasti mahdollisuuksia valokuvan voimin tapahtuvaan mainontaan, toisin sanoen mielikuvamanipulointiin. Aivan kaikki ei mene läpi. En kovin helposti myisi esimerkiksi delfiiniriipuksia liikemiehille, vaikka kuinka rakentaisin automainostyylistä viileyttä ja alfa-koiraan mallia mainoskuvilla. Visuaalisella materiaalilla voidaan kuitenkin liuttaa kohderyhmien rajoja. Mainittakoon myös, että täysin ristiriidassa olevat parit voivat joskus yllättäen toimia ja kehittää muotioikun.

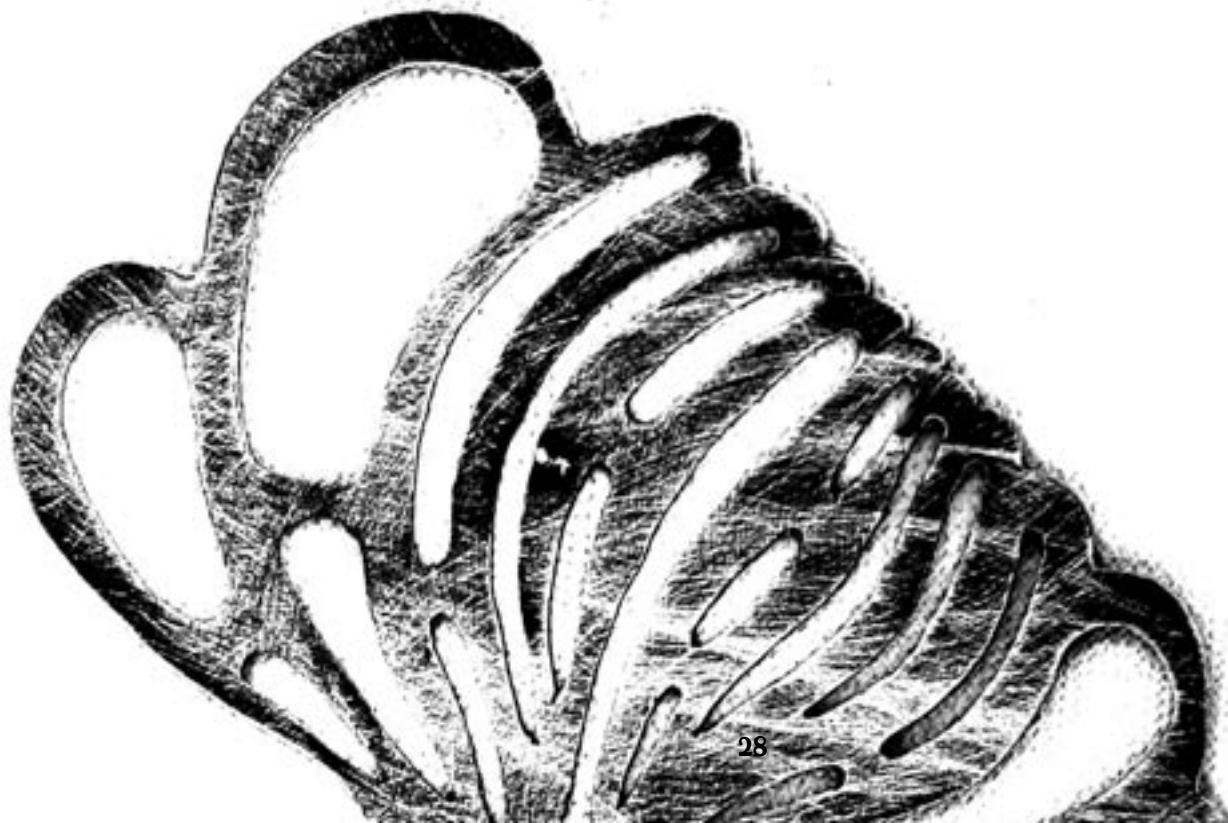
Oletin, että lopputuotteista olisi tullut paljon rönsyilevämpiä. Vaikka sahauskuvioinneissa tätä ominaisuutta jonkin verran löytyy, on yleisvaikutelma sarjasta enemmän viileä, kuin lämmin. Ehkä pelkästään hopean käyttö, pitäytyminen siisteissä pinnoissa ja elementtien yhtenäisyys luo harkitumpaa vaikutelmaa. Tuntuu, että vaikka lähtökohta suunnittelulle olisi mikä tahansa, tarvitsen aina jotain jämpätyyttä töihini. Ehkä tämä oma mielikuvani rannekoruista vaikuttaa siihen, että haluan tuotekuviin enemmän viileitä, kuin lämpimiä sävyjä. Käytän sinertävää taustaa, jonka luon plekseillä ja valoilla. Kuitenkin jätän osaan kuvista aavistuksen punertavuutta heijastuksiin, jotta säilytetään pieni herkkyyks. Kuvissa minua kiinnostaa aikaansaada tunne korun leijumisesta, jolloin koru on tarkasteltavissa ilman taustoja.

Ottamani valokuvat vievät korut uusiin maailmoihin. Minulla on taipumusta innostua kuvilla lavastamisesta ja korut päätyvät milloin merten syvyyksiin, milloin taas avaruuteen. Vaarana tällaisessa on, että asiakas innostuu mainoskuvasta ja korun nähdessään kokee pettymyksen. Tällaisen voi ratkaista ottamalla tunnelmakuvi taiteellisemmalla otteella, mutta käyttämällä samalla realistisempia tuotekuvia edellisten ohella. Opinnäytetyössäni pidin tuotekuvat kohtuullisen esittävinä, mutta toin mukaan erilaisia tunnelmakuvi esimerkinä kuvallisen puolen rakentamisesta korumuotoilussa.

Rannekorusarja on kokonaisuudessaan melko massiivinen ja näyttävä. Näkisin sarjan erottuvan positiivisesti korualan keskuudessa, varsinkin panostettaessa kuvalliseen mainontaan. Korujen hintaa on mahdollista laskea ottamalla mukaan teollisia valmistustekniikoita. Pohdin ja tutustuin tähänkin mahdollisuuteen, mutta näkisin kyseiset tuotteet valmistettavan kuitenkin piensarja/uniikkituotantona. Asiakas ostaa rannekoruni, koska haluaa erottua, viestittää asemaansa ja kokee saavansa jotain uutta ja erikoista. Näkisin, että kyseisten tuotteiden ei ensisijassa tarvitse kilpailla hinnalla, sillä kyseessä on jo painonsakin puolesta tavallisesta arki- tai massakorusta poikkeavat tuotteet. Olen pyrkinyt kuitenkin pitämään rakenteet ja mekanismit kohtuullisina ja näin pystyn pitämään hinnat edes jotenkin järkevänä.

4.2 PAKKAUS

Rannekorusarjalleni sopivat yksinkertaiset, yksiväriset korulaatikot, joita saa alihantana. Jokaisen laatikon kanteen tulee mallin sahauskuviossa käytetty kuvionti tai vaihtoehtoisesti esimerkiksi tunnistettava rakenneosa tai sivuprofilili eri värillä laatikkoon verrattuna.

5 MITÄ TAPAHTUI?

5.1 MIKÄ ON PROSESSIN TAVOITE, MIHIN PYRITÄÄN TAI MITÄ TAVOITELLAAN?

Näin luonnehdin tavoitteitani opinnäytetyöprojektin alussa:

Pyrin luomaan korun/korusarjan, jonka suunnittelussa pohdittaisiin erilaisia työskentelyä nopeuttavia tuotantotekniikoita. Esimerkiksi valumuotin teettäminen ja vesileikatut osat yhdessä voisivat olla vaihtoehtoja.

Olen kiinnostunut kokoamaan korun tietyistä perusosista joiden hienoisella varioinnilla (esim. juottaminen eri asentoihin tms.) saataisiin aikaan haluttua muotoa ja vaihtelevuutta. Putkien ja lankojen käyttäminen ilmavuutta ja avointa rakennetta ilmentämään on todennäköistä.

Aihe pohjautuu mm. Berliinissä otettuihin valokuviin ja niistä sikiäviin pohdintoihin. Tutkinnassa vierailaan mm. psykologian, erityisesti havaintopsykologian maailmassa. Pyrin välttämään liiallista uppoamista ja piiloutumista termien taakse.

Minua kiinnostaa mm. näkyvän ja näkymättömän suhde, havainnon muodostumisen prosessit sekä rajat (tomuus). Kaikenkaikkiaan ns. näkymättömät tai tiedostamattomat voimat, ulottuvuudet ja kerrokset kiehtovat ajatuksena.

Tärkeintä on yllätys, hämmennys ja herkistyminen.

5.2 KAIKKI OK?

Voidaan kysyä oliko projektin eteneminen ja sen lopputulos yllätys tekijälle itselleenkin?

Opinnäytetyöni lähti liikkeelle hyvin tunnepohjalta. Jälkikäteen tarkasteltuna alun painopisteet projektin suhteet elivät. Hylkäsinkin havainnoilla leikkittelyn, ainakin alkuperäisessä merkityksessään. Sen sijaan, että olisin ruvennut sörkkimään ihmisen aisteja, löysinkin mahdollisuuden hämmennyksen aiheuttamiseen muilla keinoilla. Paras tapa taitaa olla sukeltaminen oman mielen syövereihin ja luottamus siellä piilevän materiaalin mahdollisuuksiin. Berliinin salaisuudet jättivät jälkensä prosessiin, hämyisät kujat ja mielen sopukat kohtasivat. Selittämättömyys kiehtoo ajatuksena, koska se kuvastaa minulle mahdollisuutta, etsimistä ja elämän monimuotoisuutta.

Mitä tulee osien käyttöön, monistamisen ajatus eli pitkään, mutta jalostui enemmänkin elementtien käytöksi. Koen joidenkin työskentelyni periaatteiden selkiytyneen tulevaisuutta varten, kuten rakenteiden tutkimisen. Halusin säilyttää rakenteissa jonkinlaisen läpinäkyvyyden ja kerroksien tunnun. Levyrakenteiden eräänlainen kaavoittaminen ja kolmiulotteisuuden hakeminen tällaisten osasten yhteen liittämällä jatkunee.

Toivon, että lopputyöni ei ole liian selittävä, vaan jättää tilaa katsojan ja kokijan omalle näkemykselle. Toivon myös, että kuvamateriaalin käyttö herättää jonkinlaisia tuntemuksia. Tärkeintä on yllätys, hämmennys ja herkistyminen.

KIRJALLISUUSLÄHTEET

Tammisalo, O. 2005, Rakkauden evoluutio, Helsinki, Terra Cognita
Richerson, P.J & Boyd, R. 2005, Ei ainoastaan geeneistä, Helsinki, Terra Cognita,
Seckel, Al. Optical Illusions, 2000, London, Carlton Books
Seckel, Al. More Optical Illusions, 2002, London, Carlton Books
Salo-Gunst, L. & Vilkkö-Riihelä, A. Psykye-kertaajan opas, 2000, Porvoo, WSOY
Himberg, L. Laakso, J. Peltola, R. Näätänen, R. Vidjeskog, J. Kehittyvä ihminen - psykologia 2, 2000, Porvoo, WSOY

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Intuitio> , seurattu ajalla 19.4.2008 - 27.4.2008
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Illuusio>, seurattu ajalla 19.4.2008 - 27.4.2008
<http://fi.wikipedia.org/wiki/havaintomaaailma> , seurattu ajalla 27.4.2008 - 1.5.2008

KUVALÄHTEET

Kaikki s. 13 kuvat
Seckel, Al. More Optical Illusions, 2002, London, Carlton Books

Muu kuvamateriaali Kirsi Kaasinen

